

Naturvårdsverket

106 48 STOCKHOLM

Yttrande

Vårt datum: 2016-11-11
Er referens: NV-05023-16
Diariernr: SSM2016-4403
Dokumentnr: SSM2016-4403-2
Handläggare: Annika Bratt
Telefon: +46 8 799 4339

Remiss- Underrättelse om att Finland påbörjat planering av slutförvar för använt kärnbränsle

Strålsäkerhetsmyndighetens ställningstagande

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) konstaterar att Fennovoima planerar att utreda eventuella gränsöverskridande utsläpp noggrannare inför framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för Fennovoimas planerade slutförvar och vad myndigheten kan se kommer relevanta aspekter att belysas.

Myndigheten förutsätter att bolaget i kommande MKB motiverar val av plats och metod/utformning med hänsyn tagen till strålsäkerhet. När det gäller val av plats menar SSM att det är angeläget med en platsvalsprocess som väger in geologiska och andra faktorer som är viktiga för långsiktig strålsäkerhet.

SSM ser fram emot ett fortsatt deltagande i processen med miljökonsekvensbedömning för Fennovoimas planerade inkapslingsanläggning och slutförvar för använt kärnbränsle. Myndigheten förstår att det pågår diskussioner om möjligheten att samordna avfallshanteringen med Posiva och den inkapslings- och slutförvarsanläggning som är under uppförande i Euraåminne. Det är inget som presenteras som alternativ i MKB-programmet, men SSM är naturligtvis intresserad av att delta i processen även för en sådan lösning.

Ärendet

SSM har i enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) beretts möjlighet att lämna synpunkter till Naturvårdsverket om det finska bolaget Fennovoimas planerade inkapslings- och slutförvarsanläggning för använt kärnbränsle. Eventuella synpunkter ska lämnas till Naturvårdsverket senast den 16 november 2016.

Bakgrund

Miljöministeriet i Finland har genom Naturvårdsverket underrättat Sverige om att Fennovoima påbörjat planering av slutförvar för använt kärnbränsle. Tillsammans med underrättelsen har Sverige fått ett samrådsunderlag med program för miljökonsekvensbedömning för den planerade inkapslings- och slutförvarsanläggningen. Programmet är en s.k. scoping inför upprättandet av en MKB, d.v.s. ett program för hur MKB-förfarandet ska organiseras och vilka utredningar som behövs inför kommande MKB. Fennovoima räknar med att principbeslut och slutligt val av förläggningsort kommer att ske på 2040-talet.

Bolaget avser att använda sig av KBS-3-metoden och redovisar två alternativa platser för slutförvarsanläggningen och den inkapslingsanläggning som bolaget planerar att bygga ovanpå slutförvarsanläggningen. Enligt Fennovoimas preliminära bedömning har inga gränsöverskridande miljökonsekvenser identifierats.

SSM har tidigare lämnat synpunkter på miljökonsekvensbedömningen för Fennovoimas planerade kärnkraftverk Pyhäjoki. För att kunna få tillstånd till det planerade kärnkraftverket har statsrådet i Finland beslutat att Fennovoima antingen måste lägga fram ett samarbetsavtal med de nuvarande kärnavfallshanteringsskyldiga eller ett MKB-program för en egen inkapslings- och slutförvarsanläggning för använt kärnbränsle.

Naturvårdsverket önskar eventuella synpunkter på underlaget från Finland senast den 16 november 2016. Svaret bör fokusera på om det från svensk sida finns intresse av ett fortsatt deltagande i processen med miljökonsekvensbedömningen och på synpunkter om vad kommande MKB bör omfatta samt eventuella miljökonsekvenser av projektet som kan beröra Sverige.

Granskning

SSM har översiktligt granskat innehållet i programmet för miljökonsekvensbedömning utifrån Naturvårdsverkets frågeställningar. Granskningen har gjorts utifrån myndighetens ansvars- och kompetensområde strålsäkerhet. Vidare har de krav som ställs i Europaparlamentet och Rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata objekt, ändrat genom Europaparlamentet och Rådets direktiv 2014/52/EU, legat till grund för SSM:s bedömning av MKB-programmet.

De strålskyddskrav som har utarbetats av den finska myndigheten (STUK) har stora likheter med de krav som har utarbetats och tillämpas av SSM. Om STUK:s krav uppfylls bedömer myndigheten det sannolikt att skyddskraven uppfylls även för den svenska allmänheten. Någon sådan bedömning kan dock inte göras förrän MKB-processen har kommit längre och platsundersökningar, säkerhetsanalyser, m.m. har genomförts.

Synpunkter på programmet för miljökonsekvensbedömning

SSM konstaterar att Fennovoima planerar att utreda eventuella gränsöverskridande utsläpp noggrannare inför framtagandet av MKB-dokumentet och vad myndigheten kan se kommer relevanta aspekter att belysas. Myndigheten vill också framhålla att även när det gäller gränsöverskridande utsläpp är det av värde med ett konsekvensbedömt nollalternativ, vilket ser ut att ingå i kommande MKB. Inom ramen för ett sådant nollalternativ bör det beskrivas vilka åtgärder som Fennovoima avser att vidta på kort och lång sikt om tillstånd ges till det sökta kärnkraftverket, men inte till slutförvaret, samt vilka risker dessa åtgärder är förknippade med. SSM är medveten om att lagstiftningen ställer krav på slutförvar av det använda kärnbränslet, men för att bedöma den sökta verksamheten menar myndigheten att även konsekvenser av att inga åtgärder vidtas för att slutförvara det använda kärnbränslet bör ingå i nollalternativet.

Vid val av plats och metod för slutförvaring har användandet av bästa möjliga teknik betydelse för att begränsa lokal påverkan och SSM bedömer att det även kan vara relevant i samband med eventuella gränsöverskridande konsekvenser.

Myndigheten menar därför att Fennovoima, för att vara konsekvent med gällande krav avseende framtagande av en MKB, tydligt bör motivera val av plats och

metod/utformning i kommande MKB med hänsyn tagen till strålsäkerhet och inte automatiskt utesluta andra tänkbara lösningar än vad som har utvecklats och godkänts inom ramen för Posivas program. SSM anser att valet mellan alternativa utformningar bör motiveras mot bakgrund av de möjligheter och behov som är relevanta för Fennovoimas särskilda fall.

När det gäller val av plats är SSM:s uppfattning att platsvalet har stor betydelse för vad som bedöms vara bästa möjliga teknik för att begränsa utsläpp från slutförvaret. Det är därför angeläget med en platsvalsprocess som väger in geologiska och andra faktorer som är viktiga för långsiktig strålsäkerhet.

I detta ärende har avdelningschefen Johan Anderberg beslutat. Utredaren Annika Bratt har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredarna Ann-Christin Hägg, Michael Egan, Anders Wiebert, Daniel Kjellin samt miljörettsexpert Tomas Löfgren deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Johan Anderberg

Annika Bratt

För kännedom

1. Miljö- och energidepartementet
2. Kärnavfallsrådet